

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ЛІСОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ З ОСНОВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ» Рівень вищої освіти: Другий (магістерський) Спеціальність: <u>Н4 «Лісове господарство»</u> Рік навчання: <u>1-й, семестр 1-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>5 кредитів</u> Назва кафедри: <u>Лісового та садово-паркового</u> <u>господарства</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	д.с.-г.н., професор Ткачук Олександр Петрович
Контактна інформація лектора (e-mail)	tkachukop@ukr.net

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень в лісовому господарстві з основами інтелектуальної власності» є обов'язковою компонентою ОПП Лісове господарство.

Загальний обсяг дисципліни 150 год.: лекції – 24 год.; практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 108 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – екзамен.

При вивченні даної дисципліни можуть використовуватися знання, отримані з дисципліни: «Лісопаркове господарство».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні дисципліни: «Моніторинг лісових екосистем» та підготовці кваліфікаційної роботи.

Призначення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень в лісовому господарстві з основами інтелектуальної власності» спрямована на отримання здобувачами теоретичних і практичних основ здійснення наукової діяльності, проведення досліджень у лісовому господарстві.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета дисципліни – сформувати у майбутніх фахівців знання з теорії і практики щодо методології та організації науково-дослідних робіт в лісовому господарстві з основами інтелектуальної власності.

Завдання вивчення дисципліни

Завданням дисципліни є висвітлення питань, які стосуються теоретичних основ проведення наукових досліджень, методологічних та методичних підходів стосовно проведення досліджень.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними та спеціальними (фаховими, предметними) компетентностями, зокрема:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері лісового і мисливського господарства.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 1. Здатність критично осмислювати проблеми лісового господарства й дотичні міждисциплінарні проблеми та приймати ефективні рішення щодо їх вирішення.

СК 2. Здатність забезпечувати сталий розвиток лісового господарства.

СК 3. Здатність оцінювати регіональні особливості природнокліматичних умов для організації ефективного лісового господарства, виконання лісами різнопланових функцій та збільшення площ лісів.

СК 5. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі лісового господарства у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

РН 1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері лісового господарства та є основою для оригінального мислення, забезпечення сталого розвитку та проведення досліджень.

РН 4. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків, а також економічних, правових та екологічних аспектів.

РН 11. Застосовувати сучасні експериментальні та математичні методи, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач лісового та мисливського господарства.

РН 12. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій й продуктів лісового та мисливського господарства та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів вищої освіти соціальні навички (soft skills) такі як: комунікативність (робота з інформаційними джерелами), лідерські навички (реалізуються через створення здобувачами презентаційних матеріалів, написання індивідуальних завдань на задану тематику, презентування та обговорення індивідуальних завдань у групі).

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Дослідницька та науково-інноваційна діяльність	2	2	9
2	Методи, методика та методологія науки	2	2	9
3	Методи та засоби експериментального і теоретичного дослідження	2	2	9
4	Науковий пошук та методологічні принципи науки	2	2	9
5	Система організації, структура та логіка наукових досліджень	2	2	9
6	Моделювання в наукових дослідженнях	2	2	9

7	Наукові кваліфікаційні роботи. Оприлюднення результатів наукових досліджень	2	2	9
8	Наукова та методологічна культура. Етика і психологія наукової діяльності	2	2	9
9	Наукова діяльність в Україні	2	2	9
10	Інформаційне забезпечення наукової діяльності	2		9
11	Розробка наукових проєктів на основі принципів інтелектуальної власності	2		9
12	Лісогосподарська наукова діяльність	2		9
Разом		24	18	108

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Вивчення питань, що виносяться на самостійне опрацювання	54	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять	24	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентації за заданою проблемною тематикою)	15	2 рази на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт і тестування	15	2 рази на семестр	Тестування
Разом		108		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Клименко М.О., Петрук В.Г., Мокін В.Б., Вознюк Н.М. Методологія та організація наукових досліджень в екології: підручник. Херсон: Олді-плюс, 2021. 474 с.
2. Горин В.П. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2023. 170 с.
3. Євтушенко М.Ю., Хижняк М.І. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 350 с.
4. Ладанюк А.П., власенко Л.О., Кишенько В.Д. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. 352 с.
5. Антонюк В.С., Полонський Л.Г., Аверченков В.І., Малахов Ю.А. Методологія наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: ННТУ «КПІ», 2015. 276 с.
6. Кислий В.М. Організація наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Університетська книга, 2018. 224 с.
7. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
8. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових

досліджень: навчальний посібник. К.: Кондор, 2006. 206 с.

Додаткова література

1. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. К.: АБУ, 2002. 480 с.
2. Богобоящий В.В. Принципи моделювання та прогнозування в екології: підручник К.: Центр навчальної літератури, 2004. 216 с.
3. Пілюшенко В.Л., Шкрабак І.В., Славенко Е.І. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Київ: Лібра, 2004. 342 с.
4. Didur I., Tkachuk O., Pantsyрева H., Chabanuk Ya., Pankova S., Hutsol H., Mazur O., Kovka N. Bioindication characteristics of trees in solid protection forest strips depending on intensive agriculture. *Journal of Ecological Engineering*. 2025. Vol. 26, Issue 6. P. 315-328. DOI: <https://doi.org/10.12911/22998993/202749>
5. Tkachuk O., Pantsyрева H., Mazur K., Chabanuk Y., Zabarna T., Pelekh L., Bronnicova L., Kozak Y., Viter N. Ecological problems of the functioning of field protective forest belts of Ukrainian Forest Steppe. *Ecological Engineering and Environmental Technology*. 2025. Vol. 26, Issue 1. P. 149-161. DOI: <https://doi.org/10.12912/27197050/195735>
6. Ткачук О.П., Панкова С.О. Біоіндикаційний прояв у насадженнях полезахисних лісосмуг внаслідок забруднення довкілля заходами інтенсифікації землеробства. *Сільське господарство та лісівництво*. 2023. № 2 (29). С. 99-111. DOI: 10.37128/2707-5826-2023-2-9
7. Ткачук О.П., Вітер Н.Г. Біологічні аспекти функціонування полезахисних лісосмуг в умовах зміни клімату. *Збалансоване природокористування*. 2022. № 1. С. 101-107. DOI: 10.33730/2310-4678.1.2022.255218
8. Ткачук О.П., Панкова С.О. Склад і біометричні показники полезахисних лісосмуг центрального Лісостепу. *Збалансоване природокористування*, 2021. № 4. С. 117-124. DOI: 10.33730/2310-4678.4.2021.253095
9. Агробіорізноманіття України: теорія, методологія, індикатори, приклади. Кн. 1 / під ред. О. О. Созінова, В. І. Придатка. Київ: Нічлава, 2005. 384 с.
10. Агробіорізноманіття України: теорія, методологія, індикатори, приклади. Кн. 2 / під ред. О. О. Созінова, В. І. Придатка, О. І. Лисенка. Київ: Нічлава, 2005. 592 с.
11. ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». URL: <https://msu.edu.ua/library/wp-content/uploads/2019/02/pryklady-oformlennja-bibliohrafichnoho-opysu-zhidno-dstu-8302.pdf>

12. Лисогор В.М., Єленіч М.П., Паладійчук Ю.Б.; ред. Г.М. Калетнік. Методологія та організація наукових досліджень в агропромисловому комплексі: монографія. Вінниця: Меркьюрі-Поділля, 2013. 279 с.
13. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Стат. зб. Держкомстат. К., 2001.
14. Третяк, А. М., Другак В.М. Методологія і методика наукових досліджень у землевпорядкуванні: навч. посіб. Київ: Аграр. наука, 2005. 298 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт «Український орден» «Знак пошани» науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького. URL: <https://uriffm.org.ua/uk/>
2. Офіційний сайт Державне агентство лісових ресурсів України. URL: <https://forest.gov.ua/>
3. Офіційний сайт ДП «Ліси України». URL: <https://e-forest.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Український науково-дослідний інститут гірського лісівництва імені П.С. Пастернака (УкрНДІгірліс). URL: <https://ukrrimf.org.ua/uk/>
5. Офіційний сайт Державне підприємство «Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр». URL: <https://www.ukrforest.com/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та активності здобувача і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6
2	Участь у роботі на практичних заняттях	10
3	Виконання контрольних робіт, тестування	8
4	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою)	6
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
5	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6
6	Участь у роботі на практичних заняттях	8
7	Виконання контрольних робіт, тестування	8

8	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою)	8
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та активності здобувача	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Якщо здобувач вищої освіти упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до екзамену.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів, як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни